

DE ONDERWIJSVISITATIE
VERKORTE PROCEDURE

**Master of Science in de
internationale bedrijfseconomie
en het bedrijfsbeleid /
Master of Science in
International Economics
and Business Management**

Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid
/ Master of Science in International Business Economics and Management
aan de KU Leuven

www.vluhr.be Brussel - februari 2016

vluhr

DE ONDERWIJSVISITATIE - VERKORTE PROCEDURE
MASTER OF SCIENCE IN DE INTERNATIONALE BEDRIJFSECONOMIE EN HET BEDRIJFSBELEID /
MASTER OF SCIENCE IN INTERNATIONAL BUSINESS ECONOMICS AND MANAGEMENT - KU LEUVEN

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32(0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op de webstek van de VLUHR www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2016/2939/8

	DEEL I	ALGEMEEN DEEL	5
Hoofdstuk 1	De onderwijsvisitatie – verkorte procedure Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid / Master of Science in International Economics and Business Management – KU Leuven		7
Hoofdstuk 2	Tabel met scores, onderwerpen en facetten		9
	DEEL II	OPLEIDINGSRAPPORT	13
	BIJLAGEN		25
Bijlage 1	Personalialia van de leden van de visitatiecommissie		26
Bijlage 2	Bezoekschema		28

DEEL 1

Algemeen deel

HOOFDSTUK 1

De onderwijsvisitatie – verkorte procedure Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid / Master of Science in International Economics and Business Management – KU Leuven

1 Inleiding

In 2012 heeft de visitatiecommissie Handelsingenieur en Handelswetenschappen in opdracht van de Vlaamse Hogescholen Raad (VLHORA) de academisch gerichte bachelor- en masteropleidingen Handelsingenieur, de academisch gerichte bachelor- en masteropleidingen Handelswetenschappen / Business Administration, de academische bachelor Toegepaste economische wetenschappen en de masteropleiding internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid / International Business Economics and Management gevisiteerd.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport “De onderwijsvisitatie Handelsingenieur en Handelswetenschappen”, dat werd gepubliceerd op 4 december 2012.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De opleidingen Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid / Master of Science in International Economics and Business Management aan de KU Leuven (toen nog aan de Hogeschool-Universiteit Brussel) kregen een negatief accreditatiebesluit van de NVAO. Conform het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, vroeg de KU Leuven daarop voor de opleidingen een tijdelijke erkenning aan. Die werd haar door de Vlaamse regering verleend tot 1 oktober 2015. De NVAO verlengde deze tijdelijke erkenning tot 1 oktober 2016.

2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding na het verlopen van een tijdelijke erkenning plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) moet worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van de opleidingen Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid / Master of Science in International Economics and Business Management aan de KU Leuven. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (*cfr. infra*) en gecoördineerd door de VLUHR. De beoordeling van de opleidingen heeft, zoals decretaal bepaald, alleen betrekking op die elementen op basis waarvan de vorige accreditatie-aanvraag negatief

werd beoordeeld, in casu Onderwerp 2 'Programma' met onderliggende facetten 2.1. 'Relatie doelstelling en programma', 2.7. 'Beoordeling en toetsing' en 2.9. 'Toelatingsvoorwaarden', en Onderwerp 6 met onderliggende facet 6.1. 'Gerealiseerd niveau'.

3 De visitatiecommissie

3.1 Samenstelling

De visitatiecommissie die deze 'verkorte' visitatie uitvoerde, bestond uit leden met vakdeskundige, beleids-, onderwijskundige, internationale en auditexpertise. De commissie bestond uit 4 commissieleden waaronder drie commissieleden uit de oorspronkelijke visitatiecommissie. De commissie voor de verkorte procedure werd op 4 september 2015 door de VLUHR ingesteld, na positief advies van de NVAO, d.d. 13 juli 2015. De commissie was als volgt samengesteld:

- Voorzitter:
 - **Prof. dr. Tom Groot**, hoogleraar management accounting, Vrije Universiteit Amsterdam, Nederland
- Leden:
 - **Prof. dr. Hans van Kranenburg**, hoogleraar Corporate Strategy, Radboud Universiteit Nijmegen, Nederland
 - **Prof. dr. Allard Van Riel**, doctor in de marketing, docent aan de Universiteit Maastricht, hoogleraar Universiteit van Luik, hoogleraar Service Innovation Management, Radboud Universiteit Nijmegen
 - **Dhr. Bastiaan Reijken**, student Master of Science in de Organisatie en het Management, Universiteit Antwerpen

Marleen Bronders, coördinator Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

4 Werkwijze

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen onderwerpen werden besproken. Het zelfevaluatie-rapport werd in juli 2015 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 15 ('s avonds) en 16 december 2015. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidingsverantwoordelijken, studenten en alumni en docenten. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie, conform het visitatieprotocol "Handleiding visitaties VLIR/VLHORA, Brussel, september 2008", haar bevindingen en conclusies omtrent de te beoordelen onderwerpen in voorliggend rapport vastgelegd. De opleidingen werden hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren.

HOOFDSTUK 2

Tabel met scores, onderwerpen en facetten

Verklaring van de scores op de facetten:

Excellent (E)	'best practice', kan (internationaal) als voorbeeld dienen voor andere opleidingen
Goed (G)	de kwaliteit stijgt uit boven de basiskwaliteit
Voldoende (V)	voldoet aan de basiseisen
Onvoldoende (O)	voldoet niet aan de minimumeisen
OK	voldoet aan de formele eisen

Verklaring van de scores op de onderwerpen:

- + voldoet minstens aan de minimum-eisen voor basiskwaliteit;
er is geen verdere schaalverdeling om verdere graden van excellentie aan te duiden.
- voldoet niet aan de minimum-eisen voor basiskwaliteit.

Het facet 'studieomvang' wordt gescoord met 'OK', indien de opleiding voldoet aan de decretale eisen m.b.t. de studieomvang, uitgedrukt in studiepunten.

Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding	+
Onderwerp 2: Programma	+
Facet 2.1. Relatie doelstelling en inhoud	V
Facet 2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	V
Facet 2.3. Samenhang van het programma	V
Facet 2.4. Studieomvang	OK
Facet 2.5. Studietijd	V
Facet 2.6. Afstemming vormgeving en inhoud	V
Facet 2.7. Beoordeling en toetsing	V
Facet 2.8. Masterproef	V
Facet 2.9. Toelatingsvoorwaarden	V
Onderwerp 3: Inzet van personeel	+
Onderwerp 4: Voorzieningen	+
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg	+
Onderwerp 6: Resultaten	+
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	V
Facet 6.2. Onderwijsrendement	G

(De facetten 2.1., 2.7, 2.9 en 6.1. werden opnieuw beoordeeld in de hervisitatie)

De oordelen zijn van toepassing voor de opleiding Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de opleiding Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM)

DEEL 2

Opleidingsrapport:
Master of Science in de
internationale bedrijfseconomie
en het bedrijfsbeleid /
Master of Science in International
Economics and Business
Management – KU Leuven

KU LEUVEN

Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid / Master of Science in International Economics and Business Management

INLEIDING

Bij de visitatie in 2012 werden de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) aangeboden door de Faculteit Economie en Management van de Hogeschool-Universiteit Brussel (HUBrussel). Sinds 1 oktober 2013 is de MIBEB/MIBEM opleiding geïntegreerd in de KU Leuven en wordt ze aangeboden op de Brusselse campus van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de KU Leuven. De masteropleiding werd in haar gewijzigde vorm voor het eerst uitgerold in het academiejaar 2013–2014.

De MIBEB/MIBEM opleiding is een verbredende master die zich richt op studenten die reeds een bachelor- of masteropleiding hebben afgerond in een ander studiegebied dan (bedrijfs-)economie of bedrijfswetenschappen. De opleiding beoogt studenten zonder bedrijfseconomische of managementachtergrond te vormen tot afgestudeerden die in een aantal bedrijfseconomische en managementdomeinen op een gevorderd niveau een actieve bijdrage kunnen leveren tot het oplossen van bedrijfskundige problemen. Ze kenmerkt zich door een expliciete internationale focus, het feit dat brede inleidende vakken in een voorbereidingsprogramma zijn opgenomen en het beoogd doelpubliek. MIBEB speelt met een avondprogrammering in op de vraag van (Nederlandstalige) werkstudenten in Brussel, de Engelstalige MIBEM variant mikt op een internationaal publiek en wordt georganiseerd in dagonderwijs. Inhoudelijk zijn beide varianten volledig equivalent en bieden ze hetzelfde programma aan.

ONDERWERP 2 PROGRAMMA

Facet 2.1 Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Beoordeling 2012

In het vorige visitatierapport kende de commissie de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) een 'onvoldoende' toe voor het facet Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma. De visitatiecommissie oordeelde dat door de manier waarop de opleiding het programma invulde en vormgaf, het beoogde masterniveau niet kon worden waargemaakt. Ze meende dat de opleiding strakkere keuzes moest maken betreffende de inhoud, vormgeving en didactiek van het programma om te garanderen dat het algemene programma op masterniveau wordt aangeboden. De commissie stelde dat dit mogelijk was door in de keuze van de opleidingsonderdelen minder breed te gaan en te opteren voor meer focus, eventueel in de vorm van keuzetrajecten. Binnen deze focus kon de opleiding de verticale opbouw van het programma beter vorm geven door opleidingsonderdelen op elkaar te laten voortbouwen en zo tot het masterniveau komen, aldus de commissie.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma van de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) als voldoende.

De opleiding heeft ernstig werk gemaakt van de afbakening van haar profiel. Op basis van onder meer vergelijkend onderzoek van programma's van buitenlandse opleidingen en de aanbevelingen van de visitatiecommissie 2012, zijn duidelijke en strakke keuzes gemaakt die hebben geleid tot een eigen positionering en profilering van de opleiding MIBEB/MIBEM. Vertrekkende van een expliciete visie werden opleidings specifieke leerresultaten gespecificeerd die elk werden geconcretiseerd in een set van kerndoelen en daaraan gekoppelde competentieniveaus. De ten tijde van de vorige visitatie te uitgebreide lijst van competenties werd herwerkt tot een set van vijf respectievelijk acht opleidings specifieke leerresultaten voor het voorbereidingsprogramma respectievelijk masterprogramma. Een door de opleiding opgestelde kruistabel toont de relatie tussen de opleidings specifieke leerresultaten en de onderliggende kerndoelen enerzijds en de opleidingsonderdelen anderzijds. Uit deze matrix blijkt dat het leerresultatenkader wordt afgedekt door het programma.

In lijn met de inspanningen op het vlak van de afbakening van de domeinspecifieke competenties, is ook veel werk gemaakt van het opnieuw structureren van het programma. Het voorbereidingsprogramma werd uitgebreid van 8 naar 30 studiepunten. Het masterprogramma telt 60 studiepunten. Het curriculum van het voorbereidings- en masterprogramma is samengesteld uit drie clusters: (Bedrijfs)economie, Strategie en Management, en Onderzoek & praktijk. De eerste twee clusters vormen de hoeksteen van het masterprogramma en bouwen verder op specifieke opleidingsonderdelen uit het voorbereidingsprogramma. De derde cluster bouwt verder op de vorige twee en bevat integrerende opleidingsonderdelen ('Business game', 'Corporate Social Responsibility', 'project management' en 'masterproef') waarin meerdere facetten van bedrijfsvoering worden gecombineerd. In deze cluster bevinden zich ook twee opleidingsonderdelen uit het voorbereidingsprogramma ('Onderzoeksvoorstel' en 'Business Research Methods') die de basis leggen voor het uitschrijven van de masterproef. Het opleidingsonderdeel 'Onderzoeksvoorstel' is erop gericht de studenten te begeleiden in het opstellen van een goed onderbouwde en adequaat geformuleer-

de onderzoeksvraag die is ingebed in de wetenschappelijke literatuur. In het opleidingsonderdeel 'Business Research Methods' worden de voor de bedrijfskunde relevante kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden behandeld. De opleiding geeft aan dat ze op deze manier een aantal tijdens de vorige visitatie gesignaleerde problemen heeft willen aanpakken, met name de studenten ertoe aanzetten om zo snel mogelijk met de (voorbereiding van de) masterproef te starten en ervoor te zorgen dat ze voldoende tijd hebben voor het gehele proces.

Het programma kent een inhoudelijk logische en graduele opbouw. Het voorbereidingsprogramma is goed ingevuld. Elk opleidingsonderdeel legt de basis voor minstens één opleidingsonderdeel in het masterprogramma.

Studenten geven aan dat het voorbereidingsprogramma hen goed heeft voorbereid op het masterprogramma. Het masterprogramma geeft meer ECTS ruimte aan een kleiner aantal opleidingsonderdelen. De opleidingsonderdelen sluiten nu beter op elkaar aan en werken naar een hoger niveau toe. De keuze van onderdelen is goed representatief voor het domein. Uit het studiemateriaal komt naar voor dat de academische component in de opleidingsonderdelen aanwezig is. De internationale oriëntering van de opleiding is versterkt onder meer door de inzet van een aantal internationale docenten en het integreren van een International Study Visit in het programma. Studenten en afgestudeerden deelden tijdens het bezoek mee dat zij het internationale karakter van de opleiding sterk waarderen. De gekozen didactiek sluit nu ook beter aan bij de doelstellingen en de doelgroep van het programma. Doorheen het programma wordt meer en meer gebruik gemaakt van activerende en verdiepende werkvormen aangepast aan het masterniveau.

Wel stelt de commissie zich de vraag of het overlaten van het schrijven van een onderzoeksvoorstel voor de masterproef aan het voorbereidingsprogramma een goede keuze is. Dit zorgt met name in de masteropleiding voor een verschil in studielast tussen studenten die rechtstreeks dan wel via het voorbereidingsprogramma instromen in de master. Daarenboven stelt de commissie zich de vraag of de studenten in het voorbereidingsprogramma voldoende voorkennis hebben om een onderzoeksvoorstel dat de basis vormt voor hun masterproef uit te schrijven. Ten slotte lijkt het niet aannemelijk dat studenten in de voorbereidingsfase zich voldoende in de vakken hebben georiënteerd om een weloverwogen keuze van een onderwerp voor de masterproef te kunnen maken. De opleiding zou kunnen overwegen om de studenten in het voorbereidingsprogramma eerst een onderzoeksvoorstel te leren schrijven en hen in de masteropleiding een nieuw onderzoeksvoorstel dat de basis vormt voor hun masterproef te laten opstellen. Op die manier wordt het onevenwicht tussen rechtstreekse instromers en voorbereidingsstudenten weg gewerkt en voorkomt de opleiding dat een opleidingsonderdeel uit het voorbereidingsprogramma wordt gebruikt in de master.

Verder blijkt dat studenten uit het voorbereidingsprogramma reeds opleidingsonderdelen opnemen uit het masterprogramma en studenten ook de mogelijkheid hebben om al in de master in te stromen als nog niet aan alle onderdelen van het voorbereidingsprogramma is voldaan. Hoewel dit in Vlaanderen voor alle opleidingen mogelijk is, lijkt dit voor deze opleiding niet wenselijk omdat het op gespannen voet staat met de structuur van het curriculum. In deze structuur heeft elk specialisme een inleidend vak in het voorbereidingsprogramma en één of meerdere daarop voortbouwende specialiserende vakken in de master. Het lijkt onlogisch om studenten toe te staan met de specialiserende vakken te beginnen als zij het inleidende vak nog niet hebben behaald. De opleiding worstelt hier zelf mee en gaf aan structurele regels te willen invoeren. Een mogelijke aanpak is de invoering van een zogenaamde "harde knip" waarbij studenten pas aan de master kunnen beginnen als aan alle eisen van het voorbereidend programma is voldaan. Daarnaast kan men ook denken aan minder rigide doorstroom-eisen, zoals een minimaal aantal studiepunten in combinatie met volgorde-eisen op vak-niveau.

Uit de gesprekken met studenten ontstond het beeld dat de nieuwe structuur als gevolg heeft dat het programma zwaar is geworden. Vooral het voorbereidingsprogramma wordt door de studenten als erg intensief gekenschetst. Dit is zeker het geval voor de 'MIBEB-studenten' die werken en studeren combineren. Zij gaven tijdens de gesprekken aan dat het programma in de aangekondigde studietijd niet goed haalbaar is. De opleiding is zich hiervan bewust en paste haar informele communicatie hierover naar potentiële studenten reeds aan, maar overwogen zou moeten worden om de 'spreidingsgedachte' ook in officiële documenten, zoals de studiebrochure, op te nemen.

Ook de studielast van sommige opleidingsonderdelen blijkt niet in overeenstemming met het aantal toegekende studiepunten. Studenten geven tijdens de gesprekken aan dat sommige opleidingsonderdelen te zwaar zijn ten opzichte van hun normatieve belasting. De commissie heeft eveneens uit de verstrekte vakinformatie op kunnen maken dat veel onderwerpen in relatief beperkte tijd worden behandeld. Dat kan een gevaar opleveren voor de studeerbaarheid van het programma. Helaas heeft de opleiding momenteel geen objectieve gegevens beschikbaar over de studiebelasting van studenten. Het is derhalve van groot belang dat binnen afzienbare termijn een studietijdmeting wordt uitgevoerd.

De commissie concludeert dat er een goede vertaalslag is gemaakt en het programma MIBEB/MIBEM een adequate concretisering is van de beoogde eindcompetenties. De opleiding slaagt er nu wel in om via het programma, dat goed in elkaar zit, het gewenste masterniveau te bereiken. Studenten zijn in het algemeen erg tevreden over het programma. Aandachtspunten zijn de studeerbaarheid, het voorbereidingstraject voor de masterproef (onderzoeksvoorstel) en de 'knip' voorbereidingsprogramma – masterprogramma.

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

Beoordeling 2012

In het vorige visitatierapport kende de commissie de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) een 'onvoldoende' toe voor het facet Beoordeling en toetsing. De visitatiecommissie oordeelde dat de manier van toetsen niet overeenkomstig het beoogde masterniveau was. Ze meende dat meer aandacht moest besteed worden aan de wijze waarop de competenties binnen het programma werden afgetoetst, en dit zowel voor de masterproef als voor de rest van het curriculum. Tevens diende volgens de commissie de toetsingswijze ook de meer gevorderde competenties af te dekken.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de beoordeling en toetsing van de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) als voldoende.

Ook op het vlak van beoordeling en toetsing werden de opmerkingen en aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie serieus genomen. De opleiding werkte een vernieuwd toetsbeleid uit dat ingebed is binnen het facultair en universitair toetsbeleid. Daarbij is veel werk gestoken in opleiding en professionalisering van docenten, de instelling van interne en externe toetscommissies en het aanmaken van een cursusdossier voor elk opleidingsonderdeel. De toetscommissies analyseren op regelmatige basis, de interne commissie ex ante de externe ex post, de toetsen op hun niveau, validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. Daarnaast vormen ook de cursusdossiers, met daarin alle relevante informatie over het betreffende opleidingsonderdeel, een instrument in het aansturen, opvolgen en bijsturen van het toetsbeleid dat inmiddels breed is geïmplementeerd.

Binnen de masteropleiding is nu ook een grotere variatie in de toetsingsmethoden en toetsing dan tijdens de vorige visitatie. Uit een analyse die is weergegeven in het zelfevaluatie-rapport blijkt de brede waaier aan evaluatievormen in het masterprogramma: schriftelijk en mondelinge toetsen, medewerking tijdens contactmomenten, paper, portfolio, presentatie, self-assessment, vaardigheidstoets. In het voorbereidingsprogramma kiest de opleiding bewust voor minder variatie in evaluatievormen.

In verschillende opleidingsonderdelen in zowel het voorbereidingsprogramma als het masterprogramma wordt gebruik gemaakt van groepswork. De beoordeling van deze werkvorm vraagt aandacht van de opleiding. Bij het groepswork wordt met name samengewerkt door teams van studenten met een verschillende achtergrond, niveau, inzet. In de beoordeling zou, meer dan nu het geval is, een gerichte puntenverdeling tussen collectieve en individuele prestatie moeten worden gemaakt. Tijdens de gesprekken werd duidelijk dat de mogelijkheid om 'mee te liften' bij vooral de wat meer ambitieuze studenten tot frustratie blijkt te leiden.

Ook uit de ingekeken examen-vragen blijkt de vooruitgang die is geboekt. In het voorbereidingsprogramma is de toetsing eerder gericht op kennis, in het masterprogramma in hoofdzaak op inzicht en toepassing. De vragen worden gesteld op een hoger niveau van abstractie en complexiteit.

De commissie concludeert dat de toetsing qua niveau beter aansluit bij de leerdoelen en de manier van toetsing nu wel overeenkomstig het beoogde masterniveau is. Aandachtspunt is de beoordeling van groepswork.

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

Beoordeling 2012

In het vorige visitatierapport kende de commissie de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) een 'onvoldoende' toe voor het facet Toelatingsvoorwaarden. De visitatiecommissie oordeelde dat de toelatingsvoorwaarden onvoldoende waren uitgewerkt om de problemen van de erg diverse instroom aan te pakken. Ze meende dat in selectie, vooropleiding en samenstelling van het curriculum meer rekening diende te worden gehouden met deze diversiteit, hetgeen kon leiden tot meer selectiviteit bij de aanname van nieuwe studenten, tot een gediversifieerd aanbod van voorbereidingsprogramma's en het aanbren-gen van verschillende studietrajecten in het curriculum.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de toelatingsvoorwaarden van de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) als voldoende.

Binnen de visie van de faculteit op de opleiding MIBEB/MIBEM werkte de opleiding de toelatingsvoorwaarden verder uit. Op basis van een vergelijkende studie van de diploma's uitgereikt door de Vlaamse universiteiten werden een aantal diploma's vastgelegd die rechtstreeks toegang geven tot de masteropleiding (Bachelor in de politieke wetenschappen en de sociologie, Bachelor in de politieke wetenschappen, Bachelor in de bestuurskunde en het publiek management, Bachelor in de economische wetenschappen) en een aantal diploma's die geen toegang geven tot de opleiding noch tot het voorbereidingsprogramma (alle professionele bacheloropleidingen, de bachelor en master handelswetenschappen, de bachelor en master business administration, de bachelor en master toegepaste economische wetenschappen en de

bachelor en master handelsingenieur). Alle overige academische bachelors worden toegelaten tot het voorbereidingsprogramma op voorwaarde dat ze aan de taalvereisten voldoen. Onder bepaalde voorwaarden kunnen deze studenten op aanvraag vrijstelling(en) bekomen voor één of meerdere opleidingsonderdelen. Vanaf het academiejaar 2015–2016 screent de opleiding de potentiële instroom ook actiever op voorkennis.

Alhoewel de toelatingscriteria nu veel duidelijker en scherper zijn gesteld dan voorheen, heeft de commissie nog wel vragen bij de directe toelaatbaarheid tot het master programma van de bachelors politieke wetenschappen, sociologie en bestuurskunde. In het algemeen ontberen deze opleidingen de basiskennis op de terreinen financiële rapportering, micro-economie en marketing. Tevens ontbreekt voor alle direct instromende studenten in het master programma een module business research methods, die immers alleen in het voorbereidingsprogramma wordt gegeven. De commissie ziet hier een mismatch tussen voorkennis en inhoud van het masterprogramma aan de ene kant en eindtermen aan de andere kant die nadere aandacht verdient.

Het uitgebreide voorbereidingsprogramma dat is opgezet, homogeniseert de instroom en brengt de instroom ook op een behoorlijk niveau om de masteropleiding aan te vangen. De heterogeniteit van studenten die uit het buitenland instromen is uiteraard groter dan de binnenlandse instroom. Naast het kwalificeren van internationale certificaten is het eveneens te overwegen om aanvullende instroomtoetsen te gebruiken, zoals GMAT, om de heterogeniteit van de studentenpopulatie nog verder te verminderen en om een grotere zekerheid te verkrijgen dat buitenlandse studenten in MIBEM een redelijke slaagkans hebben. Zoals ook aangehaald onder facet 2.1. baart de ontwikkeling dat studenten de kans krijgen om zonder het voorbereidingsprogramma af te ronden in de master in te stromen en deze ook te voltooien wel zorgen. De invoering van een doorstroomvereiste (in harde dan wel zachtere vorm) kan dit probleem verhelpen (zie suggesties onder facet 2.1). Positief is dat de opleiding haar instroombeleid blijft bijsturen.

De commissie concludeert dat de opleiding er via haar instroombeleid en het omvangrijke voorbereidingsprogramma in slaagt om de heterogeniteit in instroom in de masteropleiding zo veel als mogelijk weg te werken. Deze homogenisering is vooral bedoeld om de kwaliteit van het programma op masterniveau te kunnen garanderen, waarbij dit programma ook studeerbaar moet zijn voor studenten met een andere dan een (bedrijfs-)economische vooropleiding. Overigens is de commissie niet tegen heterogeniteit van de studentenpopulatie. Als aan de kwaliteit van het programma en de studeerbaarheid kan worden voldaan is de heterogeniteit van de studenten zelfs een voordeel waarmee de opleiding zich kan profileren.

Conclusie bij onderwerp 2: **Programma**

Gegeven de positieve score die aan de facetten 2.1., 2.7. en 2.9 worden toegekend en de aangehaalde motiveringen bij de herbeoordeling, en overwegende de positieve scores die in het rapport uit 2012 werden toegekend, besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM).

ONDERWERP 6 RESULTATEN

Facet 6.1 Gerealiseerd eindniveau

Beoordeling 2012

In het vorige visitatierapport kende de commissie de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) een 'onvoldoende' toe voor het facet Gerealiseerd eindniveau. De visitatiecommissie maakte zich zorgen over het niveau dat met de opleiding werd bereikt. Ze vond met name onvoldoende bewijzen dat de opleiding, via het aangeboden programma en de manier waarop de te bereiken competenties werden getoetst, alle instromende studenten tot de beoogde mastercompetenties bracht. Ook de masterproeven leverden voor de visitatiecommissie geen overtuigend bewijs. Er was te veel variatie in de kwaliteit, die daarbij eerder persoonsgebonden leek te zijn, dan het gevolg van de doorlopen opleiding.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd eindniveau van de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) als voldoende.

Door het getrapte curriculum en de grotere focus wordt in de masteropleiding MIBEB/MIBEM een zichtbaar grotere diepgang en een hoger niveau behaald. Door de logische opbouw die vervat zit in het studieprogramma met op elkaar volgende inleidende, specialiserende en integrerende onderdelen is ook de eis van meer progressie aangepakt. De toetsing sluit qua niveau aan bij de beoogde leerdoelen en de manier van toetsing is overeenkomstig het beoogde masterniveau. Via haar instroombeleid en het omvangrijke voorbereidingsprogramma slaagt de opleiding erin om de heterogeniteit in instroom in de masteropleiding te verminderen.

Om de tijdens de vorige visitatie gesignaleerde problemen in verband met de masterproef aan te pakken, nam de opleiding een aantal maatregelen. Zo werd het format waarin de masterproef kan geschreven worden beperkt tot een rapport of een wetenschappelijk artikel, werden in het voorbereidingsprogramma de opleidingsonderdelen 'Onderzoeksvoorstel' en 'Business Research Methode' ingevoerd (zie facet 2.1.) en worden feedbacksessies georganiseerd. De feedbacksessies waarmee de opleiding de studenten wil stimuleren om hun masterproef op tijd af te werken en het niveau van de masterproef wil optillen, is een positief initiatief. Studenten zijn tevreden over de ondersteuning en feedback die ze krijgen via deze sessies. Over de plaats van het opleidingsonderdeel 'Onderzoeksvoorstel' in het programma werd reeds ingegaan onder facet 2.1.

De ingekeken, uitgebreide steekproef aan masterproeven laat een behoorlijke heterogeniteit zien qua aanpak, rigositeit en bereikt niveau. Het merendeel haalt het masterniveau, enkele proeven lagen net onder dit niveau. Het lijkt erop dat de aanbeveling uit het visitatierapport om meer inhoudelijke kwaliteitsvoorwaarden aan de masterproef te stellen ten behoeve van een meer homogene invulling van de masterproeven van de opleiding nog niet tot concrete resultaten heeft geleid. De opleiding maakt onderscheid tussen een rapport en een *wetenschappelijk artikel*. Daarmee is de *integrated literature review* als masterproef verdwenen. Het verschil tussen een rapport en wetenschappelijk artikel lijkt vooral een vormverschil te zijn. De commissie beveelt aan om te bezien of er ook inhoudelijke minimumeisen aan de masterproef kunnen worden gesteld. Dient een masterproef bijvoorbeeld minimaal zelfstandig uitgevoerd eigen empirisch onderzoek te bevatten? Als dit niet het geval is, aan welke wetenschappelijke kwaliteitseisen dient de masterproef dan te voldoen? Wat maakt een proeve wetenschappelijk?

De opleiding is zich alvast bewust van het feit dat ze nog werk heeft aan de verdere homogenisering van de kwaliteit van de masterproeven.

De commissie concludeert dat de opleiding erin slaagt om, zoals ze beoogt, studenten zonder bedrijfseconomische of managementachtergrond te vormen tot afgestudeerden die in een aantal bedrijfseconomische en managementdomeinen op een gevorderd niveau een actieve bijdrage kunnen leveren tot het oplossen van bedrijfskundige problemen. Studenten geven aan 'fier te zullen zijn als ze dit diploma zullen behaald hebben'. Aandachtspunt blijft de verdere homogenisering van de kwaliteit van de masterproeven.

Conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve score die aan het facet 6.1. wordt toegekend en de aangehaalde motiveringen bij de herbeoordeling, en overwegende de positieve scores die in het rapport uit 2012 werden toegekend, besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) en de Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM).

INTEGRAAL OORDEEL VAN DE COMMISSIE

Gegeven de bovenstaande positieve scores die bij de herbeoordeling aan onderwerp 2 'Programma' en aan onderwerp 6 'Resultaten' werden toegekend, en overwegende de positieve scores die in het rapport uit 2012 werden toegekend, besluit de commissie dat er binnen de opleiding Master of Science in de internationale bedrijfseconomie en het bedrijfsbeleid (MIBEB) van de KU Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

Gegeven de bovenstaande positieve scores die bij de herbeoordeling aan onderwerp 2 'Programma' en aan onderwerp 6 'Resultaten' werden toegekend, en overwegende de positieve scores die in het rapport uit 2012 werden toegekend, besluit de commissie dat er binnen de opleiding Master of Science in International Business Economics and Management (MIBEM) van de KU Leuven voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de opleiding.

De opleiding verdient en krijgt complimenten voor de hoeveelheid werk die is verricht sinds de vorige visitatie. De aanbevelingen van de vorige commissie zijn serieus genomen en de opleiding heeft grote stappen gezet. Alle trends zijn in de goede richting ingezet en de gesignaleerde problemen zijn goed aangepakt. Het programma zit goed in elkaar, de opleiding MIBEB/MIBEM heeft sterke troeven en kan de toekomst met vertrouwen tegemoet zien. Op een aantal vlakken kan de opleiding zich nog verder versterken en aan een aantal punten zal op basis van empirische toetsing nog moeten worden gewerkt. De commissie heeft in dit rapport hiervoor waar nodig en mogelijk enkele concrete suggesties gegeven in de hoop dat zij de opleiding behulpzaam kunnen zijn bij haar verdere ontwikkeling.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Tom Groot

Tom Groot is hoogleraar Management Accounting aan de VU Amsterdam. Hij is tevens voorzitter van de vakgroep Accounting en voorzitter van het Amsterdam Research Institute in Accounting (ARCA). Zijn specialisatie is Management Accounting en Control van organisaties in de private en de publieke sector. Voorheen was hij als wetenschapper verbonden aan de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Maastricht en de Open Universiteit. Hij heeft diverse opdrachten in het buitenland uitgevoerd waar hij als expert op ministerieel niveau werd aangezocht. Hij heeft ervaring met onderzoeksvisitaties in Nederland. Hij was voorzitter van de visitatiecommissie Handelsingenieur en Handelswetenschappen, 2012.

Hans van Kranenbrug

Hans van Kranenbrug studeerde Econometrie aan de Universiteit van Tilburg en promoveerde in Econometrie en Industriële economie aan de Universiteit van Maastricht. Hij is tevens voorzitter van de vakgroep Strategy. In de afgelopen jaren was hij hoogleraar Corporate Strategy aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Sinds 2011 is hij voorzitter van bedrijfskunde aan de Radboud Universiteit. Zijn onderzoek spitst zich toe op strategisch gedrag van bedrijven, industriële organisatie en innovatie, samenwerkingsverbanden en netwerken. Hij publiceerde ook over buitenlandse directe investeringen in Nederland, non-markets strategie en intellectuele eigendomsrechten. Hij is eveneens expert in media management en -beleid. Hij heeft ervaring met onderzoeksvisitaties in Nederland. Hij was lid van de visitatiecommissie Handelsingenieur en Handelswetenschappen, 2012.

Allard van Riel

Allard van Riel studeerde Wijsbegeerte aan de Universiteit van Amsterdam. Hij doceerde en deed onderzoek in verband met marketing en logistiek aan de Universiteit van Maastricht tot 2009, hetgeen in 2003 resulteerde in een promotie tot doctor. Tussen 2004 en 2009 was hij tevens hoogleraar Innovatiestrategie en innovatiemanagement aan de Université de Liège. Hij is op dit ogenblik gewoon hoogleraar Diensten Innovatie Management en directeur van de Doctoral School aan de Faculteit Managementwetenschappen van de Radboud Universiteit. Van 2009 tot 2015 was hij daar gewoon hoogleraar Marketing, voorzitter van de vakgroep Marketing en tussen 2011 en 2015 voorzitter van het onderzoeksinstituut en vice-decaan onderzoek. Hij heeft meegewerkt aan de visitatie van de master-na-masteropleiding Projectmanagement in Vlaanderen en was lid van de visitatiecommissie Handelsingenieur en Handelswetenschappen, 2012.

Bastiaan Reijken

Bastiaan Reijken is in juli 2015 met onderscheiding afgestudeerd aan Master of Science in de Organisatie en het Management van Universiteit Antwerpen. Hiervoor heeft hij de hbo-bachelor Media en Entertainment Management afgerond bij Hogeschool Inholland in Haarlem (Nederland). Hij is als student in verschillende functies actief geweest in de medezeggenschap.

BIJLAGE 2

Bezoekschema

Dinsdag 15 december 2015

19.00	gesprek met studenten MIBEB en recent afgestudeerden MIBEB en MIBEM
20.00	diner en voorbereidend overleg

Woensdag 16 december 2015

09.00	intern beraad en inzage ter beschikking gestelde documenten
11.00	gesprek met opleidingsverantwoordelijken (leden herstelcommissie)
12.00	middagmaal, intern beraad en inzage documenten
13.00	representatieve groep studenten opleiding MIBEM
14.00	docenten
15.00	spreekuur en intern overleg
15.30	afsluitend gesprek met opleidingsverantwoordelijken
16.00	afsluitend intern beraad
17.30	mondelijke rapportering
